

Vergaderjaar 2021–2022

24 077

Drugbeleid

Nr. 484

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2021

Met deze brief informeer ik u, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, over de voortgang van het Experiment gesloten coffeeshopketen. Hieronder zullen wij de stand van zaken rond de aanwijzing van de telers en de voortgang van het experiment toelichten. Hiermee geven we vervolg aan de brief die uw Kamer op 16 april 2021 heeft ontvangen¹. Vanwege de overlap beantwoord ik daarmee ook enkele gestelde vragen over het Experiment gesloten coffeeshopketen in het nader voorlopig verslag van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer behorende bij het initiatiefwetsvoorstel van de leden Sneller en Sjoerdsma tot wijziging van de Opiumwet teneinde de teelt en verkoop van hennep en hasjiesj via een gesloten coffeeshopketen te gedogen (Wet Gesloten coffeeshopketen)².

Stand van zaken selectie telers

Met de inwerkingtreding van de wet- en regelgeving voor het experiment gesloten coffeeshopketen op 1 juli 2020 ving de eerste van drie fases van het experiment aan: de voorbereidingsfase. In deze fase werken wij aan het aanwijzen van de teeltbedrijven en het maken van afspraken over uitvoeringszaken als toezicht en handhaving, en *track and trace*.

Rondom het aanwijzingsproces ontving u al op 16 april 2021³ een brief over de start van de Bibob-onderzoeken. De zorgvuldigheid bij het aanwijzen van de telers, waaronder de voortgang van de Bibob-onderzoeken, heeft gemaakt dat dit proces tijd heeft gekost. Als de uitkomst van het Bibob-onderzoek geen aanleiding gaf of geeft tot het afwijzen van de aanvraag en de aanvrager nog steeds voldeed of voldoet aan de gestelde voorwaarden, wordt de aanvrager als teler aangewezen. Aan de aanwijzing worden voorschriften verbonden die zijn opgesteld in

¹ Kamerstuk 24 077, nr. 472.

² Kamerstuk 34 165, I.

³ Kamerstuk 24 077, nr. 472.

overleg met de gemeente waar de teler zich gaat vestigen en met de toezichthouders.

De toenmalige Minister voor Medische Zorg en Sport heeft uw Kamer tijdens het commissiedebat Drugsbeleid van 2 juni 2021 meegedeeld dat er op dat moment twee telers waren aangewezen en dat wij verwachtten op korte termijn meer telers aan te kunnen wijzen. Inmiddels zijn er zeven telers aangewezen. De desbetreffende burgemeesters zijn op de hoogte gesteld van de aanwijzing van de teler in zijn/haar gemeente. Het is aan de gemeenten om, met de telers en de directe omgeving waar de bedrijven zich vestigen, vorm te geven aan communicatie die past bij de lokale situatie. Tevens zijn de toezichthouders die worden belast met het toezicht op de naleving van de aan de aangewezen telers gestelde eisen die voortvloeien uit de Wet experiment gesloten coffeeshopketen op de hoogte gesteld van de aanwijzingen.

In de brief van 16 april 2021 hebben wij u ook bericht dat een aantal burgemeesters een maximum heeft gesteld aan het aantal in hun gemeente te vestigen telers. Telers die zich in een zogenaamde «plafond-gemeente» wilden vestigen en geconfronteerd werden met dit plafond, hebben de kans gekregen om op zoek te gaan naar een alternatieve locatie. Dit heeft er tot op heden toe geleid dat, met inachtneming van het advies van de burgemeester van de betreffende gemeente over de openbare orde en veiligheid, enkele telers een aanwijzing hebben ontvangen op een alternatieve locatie.

Met het aanwijzen van de zevende teler is het selectieproces vervolgd. Inmiddels zijn de aangewezen telers gestart met voorbereidende handelingen voor het opzetten van hun teeltbedrijven. Op het moment zijn wij in gesprek met de burgemeesters van de betrokken gemeenten en de telers om het voorlopig startmoment van de overgangsfase te bepalen. Er zijn daarbij de nodige zaken waar rekening mee moet worden gehouden, zoals de tijd die nodig is om lokale vergunningen te krijgen en om de teeltlocatie klaar te maken. We streven ernaar om in de loop van de tweede helft van 2022 te starten met de overgangsfase. Ook als dit startmoment is vastgesteld, blijven we monitoren of de planning nog realistisch is en zullen we sturen op eventuele mogelijkheden tot versnelling. Het besluit, waarbij wordt bepaald met ingang van welk tijdstip deze overgangsfase daadwerkelijk start, wordt medegedeeld in de Staatscourant.

In de zogenoemde overgangsfase mogen coffeeshops in de deelnemende gemeenten, naast de gedoogde verkoop, starten met de verkoop van hennep en hasjesj afkomstig van aangewezen telers. Vanaf het moment van start van de experimenteerfase is uitsluitend verkoop van de hennep en hasjesj van aangewezen telers toegestaan. De experimenteerfase zal vier jaar in beslag nemen en uitmonden in de afbouwfase.

In reactie op vragen hierover van de Eerste Kamer in het nader voorlopig verslag betreffende het initiatiefwetsvoorstel Gesloten coffeeshopketen⁴, benadrukken wij dat noch de demissionaire status van het kabinet noch het formatieproces van een nieuw kabinet, invloed hebben gehad op de voortgang van de werkzaamheden in deze fase.

Voortgang voorbereiding experiment

Het Rijk faciliteert een aantal ambtelijke werkgroepen voor deelnemers aan het experiment, op thema's als veiligheid, lokaal beleid, communi-

⁴ Kamerstuk 34 165, I.

catie, preventie, en toezicht en handhaving. Daarnaast spreken wij hierover periodiek met de deelnemende burgemeesters in een bestuurlijk overleg.

Er is een netwerk georganiseerd met één of enkele coffeeshophouders uit elke deelnemende gemeente. In dit netwerk wordt de voortgang besproken en worden keuzes toegelicht. Ook wordt informatie opgehaald bij de coffeeshophouders voor nog te maken keuzes in de voorbereiding. De coffeeshophouders uit de deelnemende gemeenten worden in contact gebracht met de aangewezen telers, zodat vraag en aanbod van de te produceren hennep en hasjesj kan worden afgestemd. In september is daarnaast ambtelijk met coffeeshophouders gesproken over hoe te komen tot een aanbod dat aansluit bij de wensen van de coffeeshophouders en consumenten.

Veiligheid

De werkgroep Veiligheid, met vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten, politie en het Openbaar Ministerie, brengt mogelijke veiligheidsrisico's als gevolg van deelname aan het experiment en bijbehorende tegenmaatregelen in kaart. Ook worden scenario's voorbereid en afspraken gemaakt over welke partijen in die situaties aanzet zijn, bijvoorbeeld in het geval dat de illegale straathandel in hennep en hasjesj aanzienlijk toeneemt.

Toezicht en handhaving

Op de wet- en regelgeving van het experiment wordt toezicht gehouden door de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV), Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de 10 burgemeesters van de deelnemende gemeenten, ieder voor hun eigen verantwoordelijkheid. Bij overtreding wordt primair bestuurlijk gehandhaafd. De politie en het Openbaar Ministerie zijn verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten.

Onder coördinatie van de IJenV is met de NVWA, de 10 burgemeesters, de politie en het Openbaar Ministerie een handhavingsarrangement opgesteld. Het arrangement beschrijft het handelen van partijen bij overtreding van het bepaalde in de wet- en regelgeving experiment gesloten coffeeshopketen en beoogt afspraken te maken over de samenwerking van partijen, waaronder de uitwisseling van informatie. De activiteiten in het kader van het experiment worden hiermee zoveel mogelijk op elkaar afgestemd en complementair, door het werkkerrein van de verschillende toezichthouders af te bakenen en de afspraken met politie en OM vast te leggen.

De IJenV publiceert het handhavingsarrangement op 1 november 2021. Op die datum treedt ook het handhavings- en boetebeleid van de IJenV in werking en worden op de website van de IJenV de webpagina's gelanceerd waarop toelichting wordt gegeven over het toezicht en de handhaving. Het specifieke interventiebeleid Experiment gesloten coffeeshopketen van de NVWA is al gepubliceerd en ook terug te vinden via de website van de NVWA⁵. Daarnaast hebben beide toezichthouders personeel aangetrokken om het toezicht op het experiment verder te operationaliseren met als doel om klaar te zijn als de telers van start gaan.

⁵ <https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/hoe-de-nvwa-werkt/toezicht-maatregelen-en-boetes/interventiebeleid/interventiebeleid-gesloten-coffeeshopketen>

Onderzoek

In september is het onderzoeksconsortium begonnen met de nulmeting, om de situatie voorafgaand aan het experiment in kaart te brengen. Naar verwachting ronden de onderzoekers de dataverzameling hiervoor voor het einde van dit jaar af. Na de start van de experimenteerfase gaat het onderzoeksconsortium de geslotenheid van de keten en de effecten op het gebied van criminaliteit, veiligheid, overlast en volksgezondheid monitoren. De evaluatie gaat circa 2,5 jaar na de start van het experiment van start en duurt circa acht maanden. Het onderzoek wordt begeleid door een Begeleidings- en Evaluatiecommissie.

Preventie

Zoals gemeld in onze brief van 16 april 2021⁶ is gezamenlijk met deelnemende gemeenten een keuze gemaakt voor de verdere vormgeving van het preventiebeleid tijdens het experiment. Het Trimbos-instituut is samen met instellingen voor verslavingszorg en andere relevante partijen met de vormgeving hiervan gestart. Zo is er in augustus een informatief webinar over de preventieaanpak rondom het experiment aan gemeenten geboden en wordt eind dit jaar een concept-model Preventie- en Handavingsplan Cannabis opgeleverd, dat in 2022 met twee experimentgemeenten in de praktijk zal worden getest.

Internetconsultatie gewijzigde besluit en regeling

Op 1 juli 2020 is de wet- en regelgeving omtrent het Experiment gesloten coffeeshopketen in werking getreden. Op die datum is de voorbereidingsfase aangevangen. In dat kader is gebleken dat enkele eisen voor coffeeshophouders en telers aanpassing of verduidelijking behoeven, voornamelijk van technische aard. Dat vergt een wijziging van het Besluit experiment gesloten coffeeshopketen en de Regeling experiment gesloten coffeeshopketen.

Gedurende de zomer heeft de internetconsultatie van de wijzigingsvoorstellen van het besluit en de regeling plaatsgevonden. De uitkomsten worden op dit moment verwerkt. Conform artikel 13 van de Wet experiment gesloten coffeeshopketen zal de wijziging van het Besluit experiment gesloten coffeeshopketen bij uw Kamer en de Eerste Kamer worden voorgehangen. De voorhang is voorzien voor het einde van dit jaar.

Track and Trace

Om toezicht te kunnen houden op de geslotenheid van de keten is een *Track and Trace* systeem ontwikkeld ter ondersteuning van de toezichthouders. In *Track and Trace* wordt hennep van plant tot aan verkocht product en afvalvernietiging gevolgd en geregistreerd. Het gebruik van dit *Track and Trace* systeem is verplicht voor alle telers en coffeeshophouders die deelnemen aan het experiment.

De ontwikkeling van verschillende apps voor telers, inspecties en coffeeshops loopt op schema. Inmiddels zijn de aangewezen telers en inspecties betrokken bij gebruikerstesten. Later dit jaar worden ook deelnemende coffeeshops uitgenodigd voor een gebruikerstest.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

⁶ Kamerstuk 24 077, nr. 472.